

Мерсел БИЉАЛИ

“
*Golemi работ i
za mali lu/e*
”

Еден мој пријател упорно ме убедува дека кај нас не постои таква сила која може да ја прекине потрагата по нови и по свежи ресурси за сеење и за регенерирање на колективниот негативизам. Смета дека секојдневното форсирање на несреќата со години ни стана неприкосновен талент. Политичари, аналитичари, новинари се натпреварувале во искажувањето на што поголеми катастрофизми.

Најмногу од типот "ние никогаш не ќе можеме да изградиме меѓуетничка доверба и толеранција во државата", "не е можно со нашиот дивергентен културен мултиколорит да изградиме модерна, ефикасна и функционална држава", "ние никогаш не ќе можеме да ја оживееме нашата економија", "НАТО ќе ни ја затвори вратата", "нам ќе ни биде потребно половина век да поочекаме за да станеме членка на Европската унија", "кога ние ќе ги исполниме условите за вклучување во ЕУ, тогаш

Унијата ќе биде распадна", и други негативистички содржини од репертоарот, кој може успешно да конкурира во "верувате или не".

Реторичниот дел на песимистичките или на оптимистичките пораки вообичаено кореспондира со моментната положба (од власт или од опозиција), на оној кој ѝ се обраќа на јавноста. Соодветно на таквата позиција се менуваат и улогите. Наеднаш нешто што некому претходно му чинело, сега не му чини, и обратно. Живееме во екстреми, немаме константа. Тоа што другите го нареку-

рес", всушност биле само евтина козметика. Со години како "крџијални" се држеле или се наметнувале фантомски теми, кои по ниеден елементарен резон не заслужуваат приоритетен третман. Херман Хесе рекол: "Мразејќи го другиот, мразиме нешто во него што е дел од нас". Но, за жал, луѓето освен Бога, на овој свет го делат и ѓвалот. И сега си плаќаме рати со висока камата.

Логиката на политичката борба за власт треба да престане своето политичко дејствување да го заснова врз анблок критизерство. Тоа не само што

ОПТИМИСТИ

ваат етапен успешен логичен настан, ние го именуваме како "случајна среќа". Тоа што другите го нарекуваат успех, ние го именуваме како сомнителна конспиративна содржина. Празнината на понудите нè тера да се служиме со песимистичка футурологија. Важни настани кои за сите други се видливи, за нас се невидливи. Или, пак, ќе ги маргинализираме или ќе ги сатанизираме до тој степен што нашиот политички опонент маркетиншки не ќе може ништо да извлече од тоа.

**"МРАЗЕЈЌИ ГО ДРУГИОТ,
МРАЗИМЕ НЕШТО ВО НЕГО
ШТО Е ДЕЛ ОД НАС".**

ХЕРМАН ХЕСЕ

Рака на срце, ваквиот негативизам, колку што е плод на нашата политичка филозофија, толку е резултат и на постојната состојба во државата, која со години се карактеризира со ретроградно движење. Заглавивме во мрежата на нашата уникатна транзиција. Меѓутоа, слабата економија, драстичниот пад на животниот стандард и енормното зголемување на невработеноста во државата, многу повеќе се продукт од нашата субјективна слабост отколку од објективната потреба за ново општествено престројување.

Во времето кога требаше да ги поставиме основите на новиот систем и кога требаше да ги идентификуваме најважните приоритети за да понуди реален пристап во однос на начинот и на динамиката на нивното остварување, нашата политичка елита трошеше огромна политичка енергија за прашања кои уште повеќе ја исцрпувале. Наши неодојворни политичари, во континуитет, меѓуетничките тензии ги држеле во фокусот на вниманието како надомест за нивната неспособност да понудат реални развојни проекти. Бројни "државнички" петежи, кои во политичката амбалажа содржеле некаков амблем на "национален инте-

покажува дека кај актерите сè уште е присутен елементарен дефицит на позитивен и на здрав сентимент, кон тоа што е столб на општите интереси, туку на најдиректен начин му се наштетува на процесот. Тие треба да престанат да функционираат со логиката на посакување неуспеси, проследено со опструктивен пристап. Покажувањето поголема виталност во опциите, сигурно може да им помогне и ним и на целиот процес.

Одвреме-навреме се појавуваат сериозни обиди, кои се труделе да проникнат во вообичаената ментална визија и да ја допрат ведрината на процесот, но цело време се покажува дека тука доминира надежен негативизам. Производството на дефетизам е наша перманентна хиперпродукција. Очајувањето, цинизмот и безизлезот во континуитет ни ја убива надежта. Јасно се гледа дека нашата катастрофична интерпретација доминира над сивата реалност многу повеќе отколку што е нужно да не нè успокои и да не ја користиме максимално креативната сила. Нашата критика на стварноста е полоша од лошата стварност. Нашето критикување на негативностите е негативно и се размножува

**"ТОЛКУ СИЛНО СИ ЈА ПРЕГРНАВМЕ НАШАТА МАЈКА
ШТО ЈА ЗАДУШИВМЕ".**

со негативности. Нашата скандализираност од проблемите полека преминува во перверзно задоволство. Но, ние сепак покажавме духовна виталност да ги преживееме сите катастрофални дубиози на нашите водачи и на разновидни клептократски политичари. Наспроти сè, државата успеа да стане кандидат за ЕУ, да добие либерализација на визниот режим, а веројатно ќе добие и покана за НАТО.

Нашиот дух е препатетичен за да ги следи и да ги совладува апсурдите на новото време на продуктивен начин. Нашите субјекти сè уште немаат довол-

но капацитет да гледаат на постмодернизмот како на нова димензија на постоењето, и да ги освојат новите нивоа во политичката еволуција. Ние заглавивме во калта, не затоа што како политика доволно не се грижевме за својата земја, туку затоа што се грижевме на погрешен начин. Како што би рекол еден познат писател: "Толку силно си ја прегрнавме нашата мајка што ја задушивме".

Ние имаме сериозна потреба за припитомување на хистеризираниите балкански карактеристичности, кои ги раз-

множуваат дисквалификациите тогаш кога не се во можност да ги размножуваат цивилизираните придобивки. Катастрофизмот и доктрината на перманентната конспирација не им користат туку им штетат на државата и на нејзините граѓани. Тие се јавуваат како кочничар, а не како промотор на новите фундаментални вредности.

Медиумите се таблоизирани само што наместо во рувото на спектаклот, како што е нормално, тие се уштиркани во плачливата грижа за државата и во перманентната потрага по семожни де-

фекти во државните и во општествените институции. На еден парадоксален начин тие учествувале во создавањето на општествената клима, која е резистентна кон прогресот и општиот развој. Не верувам дека работите можат да се поправат со корекции во сегашната медиумска конфигурација, но верувам дека медиумот кој ќе излезе од исцрпената и депласираната шема, на подолг период ќе има морален кредибилитет да ужива во моралните и во развојните плодови.

Нашиот медиумски простор треба да се исчисти од компостот во кој се ре-

ЧКИ ПЕСИМИЗАМ

"ВЧЕРА СЕ ОСМЕЛИВ ДА СЕ БОРАМ. ДЕНЕС СЕ ОСМЕЛИВ ДА ПОБЕДАМ".

БЕРНАДЕТ ДЕВЛИН

продуцираат идиотизираниите форми на дневната политика. За жал, тие мануфактури за производство на афери, на негативизми и катастрофизми, камуфлирани во национални униформи, дејствуваат во име на јавната хигиена и општото добро. Јавната сцена не може повеќе да функционира со погонско гориво на демодираната и стерилната медиумска политика, со уште подемодирани нејзини актери.

Државата треба поекспанзионистички да ги акцептира стандардите на отворените системи и интеграции, затоа што само така може да фаќа сериозен приклучок и да го избегнува потенцијалното заостанување. Тие отворени системи, сами по себе, ги релативизираат етноцентричките залагања и другите слабости во развојот. Идентификувајќи ја навреме плодотворноста на овие системи, Бугарите прескокнаа децении од балканскиот просек. Поради овој недостаток, ние заглавивме во мрежата која сами ја плетевме. Бројни припадници на балкански етникуми сега бараат некакви бугарски корени сè до времето на Адам и Ева, за да дојдат до бугарската патна исправа.

Веќе имаме промени во кормилата на поголемите политички партии, и тоа внесе многу нешто ново во политичката сцена. Тие треба да се здобијат со силна храброст за да се одлепат од демодираното дејствување на сè посланата внатрешна олигархија, која е реална пречка за ефективни и продуктивни реформи во државата. Бернадет Девлин ќе ја открие тајната на својата голема храброст со зборовите: "Вчера се осмелив да се борам. Денес се осмелив да победувам".

